

แนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี

กองพลทหารม้าที่ 3

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก กันตภณ จันทะนันท์

รองเสนาธิการกองพลทหารม้าที่ 3

วิทยาลัยการทัพบก

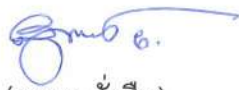
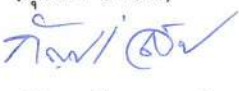
กันยายน 2564

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3
โดย พันเอก กันตภณ จันทะนันท์
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก สุเทพ ยั่งยืน

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2564 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(มเหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก	 (ชนะชัย พลเดชา)	ประธานกรรมการ
พลตรี	 (สมบัติ จินดาศรี)	ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
พันเอก	 (พิชชญาน พวงทอง)	กรรมการ
พันเอก	 (สุเทพ ยั่งยืน)	กรรมการ
พันเอกหญิง	 (กัญญ์ณัฐ แสงภัทรเนตร)	กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก กันตภณ จันทะนันท์
เรื่อง	แนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3
วันที่	กันยายน 2564 จำนวนคำ : 7,782 จำนวนหน้า : 22
คำสำคัญ	โครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยเรื่องแนวทางการโครงการทหารพันธุ์ดีของ กองพลทหารม้าที่ 3 เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ให้ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี ของ กองพลทหารม้าที่ 3 พบว่ายังขาดการบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ดินมีคุณภาพปานกลาง ขาดการบริหารจัดการแหล่งน้ำ ขาดเครื่องมือเครื่องจักร ขาดงบประมาณ และขาดองค์ความรู้ในการดำเนินโครงการ โดยแนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ที่ควรนำมาใช้คือ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 โดยบูรณาการ งบประมาณ องค์ความรู้ เครื่องจักรและเครื่องมือ จากส่วนราชการ สถานศึกษา และภาคเอกชน เพื่อให้การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 เป็นทั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรยากจนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ให้มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ประสานการดำเนินงานกับทุกๆส่วนและทุกๆด้านที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ควรสร้างกลไกสำหรับการศึกษา จัดการความรู้ และการจัดการข้อมูลในโครงการทหารพันธุ์ดีอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้สำหรับการจัดการโครงการทหารพันธุ์ดีของโครงการและพัฒนากำลังพล ตลอดจนใช้เป็นกรอบการฝึกอบรมและพัฒนาให้กับหน่วย ส่วนราชการอื่น ๆ และประชาชนทั่วไป ที่มีความสนใจดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีนี้ต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Kantaphon Chantanant
TITLE: Guidelines for the implementation of the Phan Dee Military Project 3rd Cavalry Division
DATE: September, 2021 **WORD COUNT :** 7,782 **PAGES :** 22
KEY TERMS: The good military project of the 3rd Cavalry Division
CLASSIFICATION : Unclassified

Research on the Guidelines for the Phan Dee Military Project of The 3rd Cavalry Division to find out how to implement military programs produce seeds, plants and animal species of The 3rd Cavalry Division was effective and efficient. The results of the research were as follows: The operation of the 3rd Cavalry Division's produce seeds and animal species military project found that there was still a lack of area management according to the new agricultural theory, lack of soil improvement, lack of water resource management, lack of tools and machinery, lack of budget and lack of knowledge. Knowledge of project implementation by the guidelines for the implementation of the Phan Dee Military Project of The 3rd Cavalry Division that should be used is The implementation of the Phan Dee Military Project of 3rd Cavalry Division by integrating budget, knowledge, machines and tools from government departments, educational institutes and the private sector in order to implement of the project. To provide the Phan Dee Military Project of The 3rd Cavalry Division is a center for producing seeds, plants and animals. To distribute to poor farmers for the purpose of the project. To have assessments and follow up on the implementation on a regular basis. Continuously coordinate the operations with every part and every aspect

involved in the operation. Should establish a mechanism for education manage knowledge and information management in the Phan Dee Military Project on an ongoing basis. To be used as a knowledge base for developing project management and personnel development. As well as being a training and development framework for other royal units and the general public, who are interested in continuing this project of the Thai military.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความกรุณาจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชาให้ความรู้และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก สุเทพ ยั่งยืน ซึ่งได้เสียสละเวลาในการให้คำแนะนำหลักการแนวคิดต่างๆ ตลอดจนการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พลตรี สมบัติ จินดาศรี ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษา และสนับสนุนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบคุณผู้อยู่เบื้องหลังทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจในการทำวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ ได้สมตามความมุ่งหวัง ความดีอันเกิดจากผลงานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นทุกท่านด้วยความเคารพรัก และหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์ก่อให้เกิดผลดีต่อ กองทัพบก ,วิทยาลัยการทัพบก กรมยุทธศึกษาทหารบก และหน่วยที่เกี่ยวข้องสืบไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3	6
การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา	6
การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์	7
การศึกษาการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยอื่นๆ ที่ดำเนินการแล้วประสบผลสำเร็จ	9
แนวทางการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3	13
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	18
บทที่ 4 บทสรุป	21
เอกสารอ้างอิง	23
ประวัติผู้วิจัย	25

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ให้หน่วยงานต่างๆ เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) โดยในแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ โดยปลูกฝังและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ น้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมถึงแนวทางพระราชดำริต่างๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้อย่างกว้างขวาง

ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นด้านความมั่นคงเป็นแผนระดับชาตินำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในภาคปฏิบัติ ซึ่งโครงการทหารพันธุ์ดีถือเป็นอีกภารกิจหนึ่งของกองทัพบกที่เชื่อมโยงมาจากยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง โดยในปี พุทธศักราช 2552 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิชัยพัฒนา จัดตั้งศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ โดยมีพระราชประสงค์ให้ผลิตเมล็ดพันธุ์ผักสะสมสำรองไว้ เพื่อใช้เป็นเมล็ดพันธุ์พระราชทานแก่ราษฎรทั่วไป และราษฎรที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ ซึ่งนับว่าเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์ที่ไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เพื่อเป็นการฟื้นฟูหลังจากประสบภัย โดยมีการดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์พืชให้เกษตรกรได้มีพืชสายพันธุ์ดีไว้เพาะปลูก ตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรด้านพันธุ์พืช ทนทานต่อโรคและแมลง ได้ผลผลิตที่ดี และมีศักยภาพในการปรับตัวที่เหมาะสม และในปี 2559 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิชัย โดยศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ (ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ มูลนิธิชัยพัฒนา, 2552) พัฒนาร่วมกับกองทัพบก จัดตั้ง

โครงการทหารพันธุ์ดีขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมกำลังพลให้มีความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปเผยแพร่และสร้างเครือข่ายในชุมชน และเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์และพันธุ์สัตว์พระราชทาน สำหรับเมล็ดพันธุ์ผักพื้นเมืองจากแปลงผักปลอดภัยที่ผลิตได้ จะนำทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อเก็บไว้ในธนาคารเมล็ดพันธุ์ผัก (โรงคัดเมล็ดพันธุ์ผักพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” ตามภูมิภาค) เพื่อแจกจ่ายให้กับราษฎร โดยส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่ในโครงการทหารพันธุ์ดี จะได้นำมาเพาะกล้า เพื่อนำไปปลูกเป็นผักปลอดภัยจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้แก่เจ้าหน้าที่และครอบครัว

การดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดี ถือเป็น การปฏิบัติงานเพื่อสนองพระราชดำริของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อให้ประเทศไทยผลิตพืชอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัยสืบต่อไป นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่พระสกนิกรของชาวไทย ให้มีความมั่นคงทางอาหารรวมทั้งกับเมล็ดพันธุ์พืช สร้างความมั่นคงด้านเมล็ดพันธุ์ให้กับเกษตรกรฐานรากอย่างยั่งยืน นับเป็นการสร้างความมั่นคงภายในประเทศอีกทางหนึ่ง ในปัจจุบันโครงการทหารพันธุ์ดีนั้นได้ขยายผลโครงการดำเนินการในค่ายทหารต่างๆ ของกองทัพทุกทั่วประเทศ โดยกองพลทหารม้าที่ 3 ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ ณ ค่ายเปรมติณสูลานนท์ อำเภอป่าบอน จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ในค่ายประมาณ 4,440 ไร่ เป็นอีกหน่วยหนึ่งที่กำลังดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี โดยใช้พื้นที่ว่างเปล่าของหน่วยประมาณ 212 ไร่ ในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2562 แบ่งพื้นที่ในการดำเนินการดังนี้ด้านพืชการปลูกผักเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ จำนวน 25 ไร่, การปลูกผักปลอดภัย จำนวน 25 ไร่, โครงการ ”บ้านนี้มีรักปลูกผักกินเอง” รูปแบบไร่นาสวนผสม จำนวน 15 ไร่, โครงการปลูกไม้ผลเพื่อผลิตกิ่งพันธุ์พระราชทาน จำนวน 939 ต้น เนื้อที่ 55 ไร่, ปลูกหญ้าเนเปียร์และหญ้าแพงกูลาร์ เพื่อเป็นอาหารสัตว์ จำนวน 20 ไร่ และการปลูกพืชสมุนไพร จำนวน 15 ไร่ด้านปศุสัตว์ ประกอบด้วยการเลี้ยงเป็ด และปลา ในโครงการได้แก่ โครงการเลี้ยงเป็ดพันธุ์บางปะกง และโครงการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด กิจกรรมส่งเสริมเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการประกอบด้วยโรงเพาะกล้า โรงปุยมูลไส้เดือน(พันธุ์แอฟริกันไนท์ครอลเลอร์) โรงผลิตน้ำส้มควันไม้ โรงผลิตน้ำหมักชีวภาพ หน่วยงานสนับสนุนโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 : ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ, จังหวัดขอนแก่น, องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, สำนักงาน

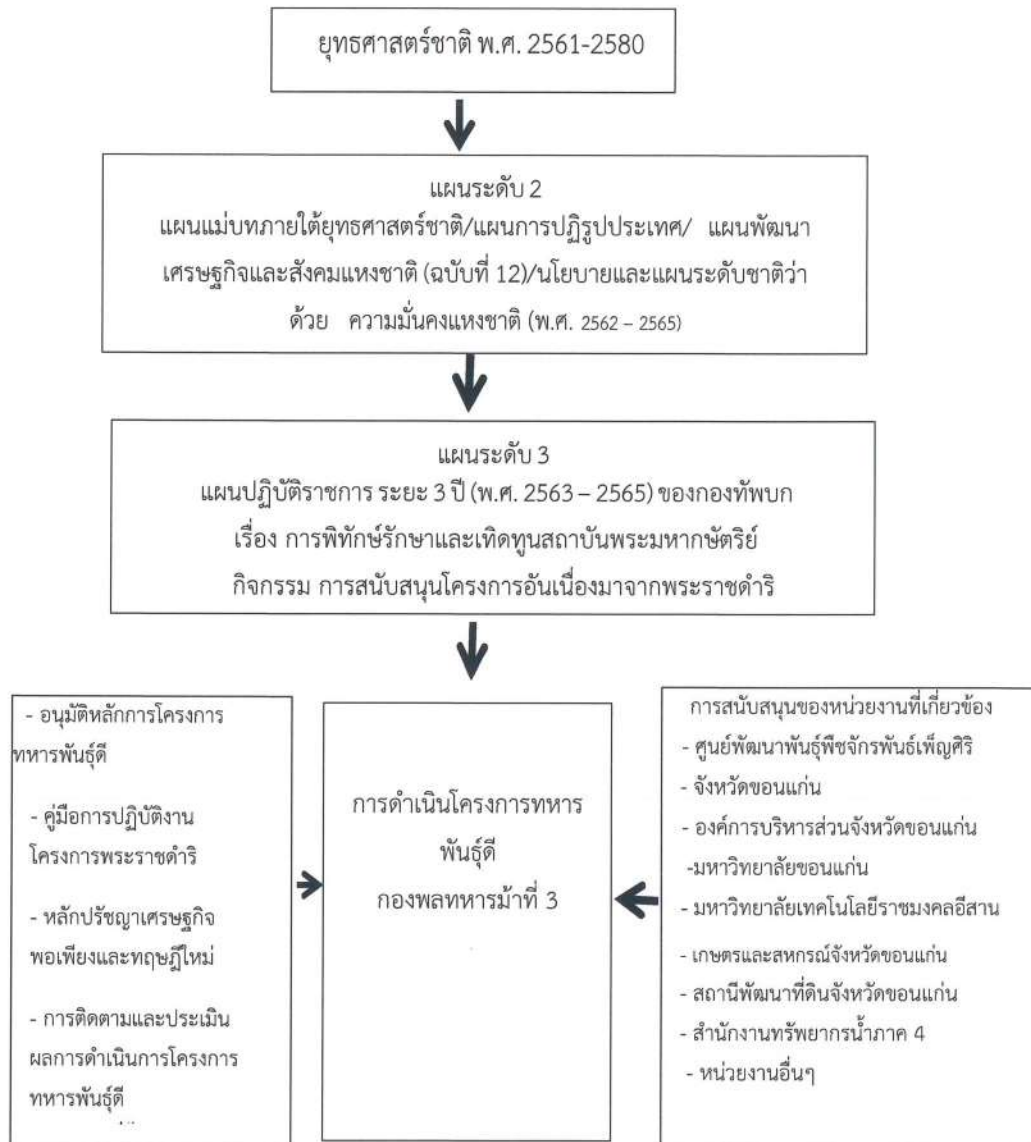
ชลประทานที่ 6 ขอนแก่น, สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น, สถานีพัฒนาที่ดิน เขต 5 จังหวัดขอนแก่น, ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวขอนแก่น, ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด เขต 6 ขอนแก่น, ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น, หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 21 สำนักงานพัฒนาภาค 2, คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ศูนย์วิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น, ศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น, ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น, ประมงจังหวัดขอนแก่น, ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ทำพระ และหน่วยงานอื่นๆ (กองพลทหารม้าที่ 3, 2563)

ปัจจุบันการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ยังไม่ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการและยังไม่ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยกองพลทหารม้าที่ 3 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อตอบประเด็นคำถามที่สำคัญได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ปัจจุบันเป็นอย่างไร 2) การดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยทหารอื่นๆ ที่ประสบผลสำเร็จแล้ว มีการดำเนินการอย่างไร 3) ในการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ควรมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยมาประยุกต์และเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 เพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยทหารอื่น ที่ดำเนินการแล้วประสบผลสำเร็จ
3. เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ให้ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย ใช้แบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนดเป็นแนวทางในการศึกษา
2. ขอบเขตการวิจัยและเนื้อหา มุ่งศึกษาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในห้วง ธ.ค. 63 - พ.ค. 64
3. แหล่งข้อมูลเอกสาร สืบค้นข้อมูลจากเอกสาร และแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี รวมถึงการลงสำรวจพื้นที่และนำผลการวิเคราะห์และหาข้อสรุป
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป
5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ธ.ค. 63	ม.ค. 64	ก.พ. 64	มี.ค. 64	เม.ย. 64	พ.ค. 64
1. การนำเสนอโครงร่างการวิจัย	←→					
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล	←→					
3. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล				←→		
4. การสรุปผลการวิจัย					←→	
5. การเขียนรายงานการวิจัย					←→	
6. การนำเสนอผลงานวิจัย						*

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. กองพลทหารม้าที่ 3 สามารถใช้พื้นที่ของหน่วยในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของหน่วย
2. ทำให้ทราบแนวทางการดำเนินของหน่วยทหารอื่นๆ ที่ดำเนินการตามโครงการทหารพันธุ์ดีที่ประสบผลสำเร็จ
3. กองพลทหารม้าที่ 3 มีองค์ความรู้และแนวทางในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีเพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

กองพลทหารม้าที่ 3 ได้ดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี ในพื้นที่ค่ายเปรมติณสูลานนท์ อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ดำเนินการจำนวน 212 ไร่ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2562 ในปัจจุบันการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ยังไม่ได้ กำหนดแนวทางหรือรูปแบบการดำเนินโครงการที่สามารถคาดหวังผลการปฏิบัติได้ และยังไม่ได้ผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3

การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

1. สภาพดิน ค่ายเปรมติณสูลานนท์มีเนื้อประมาณ 4,400 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศ เป็นลูกเนินลาดชัน ความสูงเฉลี่ย 200 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นพื้นที่ราบลุ่ม สลับกับพื้นที่ป่าธรรมชาติ สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย บางส่วนปนดินเหนียวที่เป็นกรวดหรือลูกรังปะปน บางพื้นที่มีเศษหินอยู่บนผิวดินมาก ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ, ปัญหาดินทราย สภาพของดินทรายจะมีลักษณะโปร่ง น้ำและรากพืชผ่านไปได้ง่าย มีอาหารพืชอยู่น้อย ในฤดูแล้ง หากน้ำไม่เพียงพอ ต้นไม้มักเหี่ยวแห้งอีกทั้งต้นไม้ที่ปลูกใหม่มักจะตายเพราะร้อนและแห้งจัด, ปัญหาดินดาน ดินแข็ง และดินลูกรัง ซึ่งมีลักษณะเป็นดินเนื้อละเอียด มีน้ำหนักมากน้ำและอากาศผ่านเข้าออกยาก ฤดูแล้งจะแห้งแข็งแตกกระแหง รากไม้แทรกเข้าไปได้ยาก พืชที่ปลูกจึงไม่ค่อยเจริญเติบโต (ผดุงเกียรติ โปร่งจิตต์, พ.อ., 2549, น. 76) ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ ได้เดินทางมาตรวจพื้นที่ ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากกรมพัฒนาที่ดิน โดยสรุปได้ว่า คุณภาพดินมีคุณภาพปานกลาง

2. แหล่งน้ำ แหล่งน้ำที่สำคัญซึ่งอยู่ในพื้นที่ค่ายเปรมติณสูลานนท์ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ บ้านหนองกุ้งซี้ควง 3 พื้นที่ 31 ไร่ 1 งาน ปริมาณน้ำเก็บกัก 177,251 ลูกบาศก์เมตร ความจุที่ระดับสูงสุด 203,160 ลูกบาศก์เมตร (ผดุงเกียรติ โปร่งจิตต์, พ.อ., 2549, น. 77) แต่ยังไม่มียระบบบริหารจัดการน้ำ

3. กองพลทหารม้าที่ 3 เป็นหน่วยกำลังรบ ซึ่งทำให้ขาดแคลนเครื่องมือและเครื่องจักรในการดำเนินงานด้านการเกษตร โดยมีรถไถกลสิกรรรม จำนวน 1 คัน และเครื่องมือด้านการเกษตรมีจำนวนน้อยมาก ทำให้การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 เป็นไปด้วยความล่าช้า

4. การขาดแคลนและข้อจำกัดการใช้งบประมาณ กองพลทหารม้าที่ 3 มีงบประมาณจำกัดในการดำเนินการ และบางครั้งไม่สามารถใช้งบประมาณดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีได้โดยตรงเนื่องจากไม่ได้จัดทำแผนงานรองรับ จึงทำให้เป็นข้อจำกัดในการใช้งบประมาณการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี

5. ดำเนินการตามขีดความสามารถและข้อจำกัดของหน่วย ขาดองค์ความรู้ทางวิชาการและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการ ทำให้การดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีในหัวที่ผ่านมา ยังไม่มีแนวทางที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและได้ผลลัพธ์ไม่เป็นที่พอใจตามที่วางไว้

การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนหรือขัดขวาง ในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ต้นปี 2563 ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกเผชิญภาวะวิกฤตครั้งรุนแรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เศรษฐกิจไทยทรุดหนักและมีแนวโน้มฟื้นตัวกลับมาได้ช้า จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในส่วนของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น เศรษฐกิจฐานราก กล่าวถึงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก จะเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนา และยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูง ที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง เป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคต โดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชน ท้องถิ่นให้สามารถมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพ และความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกร การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีเป็นแนวทางหนึ่ง ในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนที่

กำลังประสบปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเฉพาะในเรื่องการลดภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของประชาชนแต่ละครัวเรือน ในการหาซื้อพืชผัก และไข่เป็ด ไข่ไก่ ที่หน่วยทหารจำหน่ายให้กับพี่น้องประชาชน ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด แถมยังเป็นพืชปลอดสารพิษ

จากการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมด้านเศรษฐกิจพบว่าสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันเอื้ออำนวยและสนับสนุนต่อการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี

2. ด้านการทหาร โดยตั้งแต่ปี 2559 – 2563 กองทัพบกได้ดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีมาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่หน่วยทหารทั่วประเทศโดยเป็นศูนย์การเรียนรู้ และแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ เพื่อการบริโภคให้กับกำลังพลและครอบครัว ตลอด จนประชาชนรอบค่าย ตามแนวทางพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปี 2563 ประเทศไทยประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และปัญหาอุทกภัยในหลายพื้นที่ กองทัพบกได้นำผลผลิตจากโครงการทหารพันธุ์ดี อาทิ ข้าวเปลือก, ผักสวนครัว, ปลายน้ำจืด, ไข่เป็ด และไข่ไก่ แจกจ่ายผ่านโครงการ “Army Delivery” ของกองทัพบก และจำหน่ายในราคาที่ย่อมเยา ลดภาระค่าใช้จ่ายครัวเรือน ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน เพื่อก้าวผ่านสภาวะวิกฤตนี้ รวมทั้งจัดการฝึกอบรมให้ทหารกองประจำการ ให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ในเกษตรผสมผสานจำนวน 1,236 นาย เพื่อลงพื้นที่ไปดูแลและให้คำแนะนำการทำเกษตรแก่ประชาชนในพื้นที่ทุรกันดารหรือได้รับความเดือดร้อน นอกจากนี้โครงการทหารพันธุ์ดียังสามารถขยายผล ต่อยอดในโครงการอื่นๆ ทั้ง “โครงการบ้านนี้มีรักปลูกผักกินเอง” และ “โครงการอาหารชุมชนโรงเรียนต้นแบบ” เพื่อให้ชุมชนสามารถปลูกผักได้ถูกต้องปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ (มติชนออนไลน์, 2564)

จากการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมด้านการทหารพบว่ากองทัพบกได้อนุมัติหลักการให้หน่วยต่างๆ ในกองทัพบกดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี และให้การสนับสนุนต่อการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี

3. ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว ในด้านการเกษตร โดยเฉพาะเทคโนโลยีจีเอ็มโอ (GMO: Genetically Modified Organisms) พืชตัดแปลงพันธุกรรมหรือพืชจีเอ็ม

(Genetically Modified Crops; GM Crops) คือพืชที่ได้รับการดัดแปลงหรือตัดแต่งพันธุกรรมด้วยวิธีการทางพันธุวิศวกรรม (genetic engineering) โดยใช้เทคนิคการตัดต่อยีนเพื่อสร้างพืชชนิดใหม่ที่ไม่ได้มีทางเกิดขึ้นเองจากการผสมพันธุ์ตามธรรมชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ, ม.ป.ป.) เพื่อให้มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะเจาะจงตามที่ต้องการ เช่น มีความต้านทานต่อแมลงศัตรูพืชและโรคพืช มีความต้านทานต่อสารเคมีกำจัดวัชพืช คงทนต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม พืชจีเอ็มโอที่มีขายในท้องตลาดในปัจจุบัน ได้แก่ ถั่วเหลือง, มะละกอ, ข้าวโพด ฯลฯ แต่พืชเหล่านี้หากเพาะปลูกจนได้เป็นเมล็ดพันธุ์แล้วเมล็ดพันธุ์ดังกล่าวจะไม่สามารถนำไปขยายพันธุ์ได้ ซึ่งเมล็ดพันธุ์พืชจีเอ็มโอเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ถูกผูกขาดโดยบริษัทไม่กี่บริษัท มีราคาแพง เกษตรกรไม่สามารถปลูกเก็บพันธุ์รุ่นต่อไปได้จากเมล็ดพันธุ์พืชจีเอ็มโอ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี มีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งคือการผลิตเมล็ดพันธุ์พืช ที่มีคุณลักษณะสายพันธุ์ดั้งเดิม เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรที่ยากจน เพื่อลดต้นทุนในการผลิต และให้ขยายเมล็ดพันธุ์ และรักษาคุณลักษณะสายพันธุ์ดั้งเดิมนั้นไว้ให้อยู่กับเกษตรกรไทยต่อไป

จากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมพบว่าเทคโนโลยี GMO เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี

จากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 พบว่าสภาวะแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ และด้านการทหาร เป็นผลกระทบเชิงบวกในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี แต่ในส่วนของสภาพดินที่มีคุณภาพปานกลาง แหล่งน้ำที่ยังไม่มีการบริหารจัดการ การขาดแคลนงบประมาณ การขาดองค์ความรู้ การขาดเครื่องมือและเครื่องจักร ตลอดจนเทคโนโลยีจีเอ็มโอ (GMO: Genetically Modified Organisms) จะเป็นผลกระทบเชิงลบในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี

การศึกษาการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยอื่นๆ ที่ดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จ

โครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 9 (กองทัพภาคที่ 1, 2562) เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ผักสนับสนุนในโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพระราชทาน "เพื่อนช่วยเพื่อน" ในพื้นที่ภาค

ตะวันตก ซึ่งมีพื้นที่ดำเนินโครงการฯ 259 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรม 138 ไร่ พื้นที่ปศุสัตว์ 70 ไร่ และแหล่งน้ำ 51 ไร่ บนพื้นที่ของหน่วยขึ้นตรงจำนวน 3 หน่วย ได้แก่ พื้นที่ของกรมทหารปืนใหญ่ที่ 9 มีขนาดพื้นที่รวม 60 ไร่, พื้นที่ของกองพันทหารช่างที่ 9 กองพลทหารราบที่ 9 มีขนาดพื้นที่รวม 139 ไร่ และพื้นที่กรมสนับสนุนกองพลทหารราบที่ 9 มีขนาดพื้นที่รวม 60 ไร่ การดำเนินงาน ประกอบด้วย ดำเนินงานแปลงฝึกประสบการณ์การผลิตเมล็ดพันธุ์ ดำเนินการปลูกผักปลอดภัย ดำเนินงานด้านการปศุสัตว์ ประกอบด้วย การเลี้ยงเป็ดไข่พันธุ์กากีแกมเบล และการเพาะเลี้ยงไก่พันธุ์กระดูกดำพระราชทาน ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกประสบการณ์การเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดฯ การจัดตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคตะวันตก พัฒนาเครื่องคัดแยกเมล็ดพันธุ์ จัดตั้งโรงคัดบรรจุสินค้าทางการเกษตร จัดตั้งร้านจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร Farmers Markets จัดทำปุ๋ยหมักจากขานอ้อย ดำเนินการจัดทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานฯ น้ำหมักชีวภาพจากปลา และน้ำส้มควันไม้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงคุณภาพดิน นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการเพิ่มพูนความรู้และทักษะการดำเนินการให้กำลังพลในโครงการทหารพันธุ์ดี, ประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการ เพื่อขอรับคำแนะนำแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่ให้มีความเหมาะสม มีความพร้อม ตลอดจนเพื่อขอรับการสนับสนุนในการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ อาทิ ประสาน พัฒนาที่ดิน จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อตรวจสอบวิเคราะห์และให้คำแนะนำในการปรับปรุงคุณภาพดิน ประสาน ปศุสัตว์ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อให้ความรู้และแนวทางการดูแลเป็ดไข่พันธุ์กากีแกมเบลให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ ขอรับการสนับสนุนการดำเนินการจากภาคเอกชนในพื้นที่ อาทิ กากน้ำตาล ฟิลเตอร์เค้ก เป็นต้น

โครงการทหารพันธุ์ดี กองบัญชาการช่วยรบที่ 3 (สำนักงานประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง, 2562) ซึ่งดำเนินโครงการจำนวน 5 โครงการ ได้แก่ โครงการเลี้ยงแพะพระราชทานพันธุ์แบล็คเบงกอล ในพื้นที่ 16.6 ไร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเลี้ยงขยายพันธุ์และแจกจ่ายให้กับราษฎรที่ยากไร้ รวมถึงกำลังพลและครอบครัว ตลอดจนประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง, โครงการเพาะเมล็ดพันธุ์ผักพระราชทานในพื้นที่ 201.25 ไร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกผักเพาะเมล็ดพันธุ์แบบอินทรีย์เพื่อแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ผักให้กับประชาชนทั่วไป รวมถึงกำลังพลและครอบครัว ตลอดจนเป็นคลังสำรองเมล็ดพันธุ์ผักในพื้นที่, โครงการปลูกข้าวอินทรีย์ และโครงการเกษตรประณีต

แบ่งเป็นพื้นที่โครงการปลูกข้าวอินทรีย์ 65 ไร่และโครงการเกษตรประณีต 1.5 ไร่, การปลูกหญ้าเนเปียวและหญ้าแพงโกล่า ในพื้นที่ 35.98 ไร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกหญ้าเป็นอาหารสัตว์สนับสนุนการเลี้ยงแพะพันธุ์แบล็คเบงกอล และโครงการเลี้ยงหมูป่า มีพื้นที่ดำเนินการ ประมาณ 11 ไร่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงหมูป่าพันธุ์ผสม เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชน ผู้ยากไร้ กำลังพลและครอบครัว ตลอดจนยังนำไปเลี้ยงขยายพันธุ์ เพื่อเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับกำลังพลและครอบครัว

โครงการทหารพันธุ์ดี กองบัญชาการช่วยรบที่ 3 ยังได้รับการสนับสนุนจาก แขวงการทางพิษณุโลก เข้ามาดำเนินการทำเส้นทางในโครงการฯ, ได้รับการสนับสนุนจากกรมทรัพยากรน้ำ เข้ามาสำรวจพื้นที่เพื่อวางระบบน้ำในพื้นที่, ประสานความร่วมมือในการดูแลพืชกับเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร, ได้ดำเนินการขอใบรับรองมาตรฐาน GAP และ พืชอินทรีย์จากกรมวิชาการเกษตร, คณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยนเรศวร เข้ามาดำเนินการเพื่อให้รู้ทางวิชาการในการดำเนินการ จากผลงาน กิจกรรมต่างๆ โครงการทหารพันธุ์ดี กองบัญชาการช่วยรบที่ 3 มีเป้าหมายในภาพรวมเพื่อเป็นการอนุรักษ์ทั้งพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ ในการผลิตให้เกิดความมั่นคงทางด้านอาหารแก่ประชาชนทั่วไป เป็นการผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมี จึงได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน จำนวน 3 ล้านบาท สร้างอาคารคัดบรรจุผลิตภัณฑ์ที่ได้จากศูนย์ และได้เปิดทำการเรียบร้อยแล้ว

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามโครงการทหารพันธุ์ดี

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม

ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก ได้เป็นอย่างดี

ทฤษฎีใหม่ แนวคิดแห่งการพึ่งตนเองตามแนวพระราชดำริ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2550) หลักการของทฤษฎีใหม่ มีสี่หลักการ โดยหลักการที่สี่ คือ เป็นการจัดแบ่งแปลงที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการถือครองที่ดินถาวรเฉลี่ยครัวเรือนละ 15 ไร่ แต่หากเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองน้อยกว่าหรือมากกว่านี้ สามารถพิจารณาจากสัดส่วนการบริหารพื้นที่ 30 : 30 : 30 : 10 โดยปรับใช้ได้ ตามความเหมาะสมกับพื้นที่และตามสภาพของที่ดิน ปริมาณน้ำฝน และสภาพแวดล้อม ซึ่ง สัดส่วนการบริหารพื้นที่ดังกล่าวมีรายละเอียดในแต่ละสัดส่วน ดังนี้

ส่วนแรก 30 เปอร์เซ็นต์ ให้เป็นพื้นที่สำหรับขุดสระน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำฝนในฤดูฝนไว้ใช้โดย ยึดหลักให้มีน้ำ 1,000 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ สำหรับปลูกพืชในฤดูแล้ง เพื่อจะได้ไม่ต้องพึ่งพืง น้ำจากธรรมชาติเพียงอย่างเดียว

ส่วนที่สอง 30 เปอร์เซ็นต์ ใช้เป็นพื้นที่ปลูกข้าว เพื่อไว้กินเป็นอาหารหลักของครอบครัว อย่างพอเพียงตลอดปี และใช้รำข้าวไว้เลี้ยงหมู ซึ่งพื้นที่ส่วนนี้ช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยวสามารถ ปรับสภาพดินเพื่อปลูกพืชไร่ พืชผักอายุสั้นต่าง ๆ เพิ่มเติมเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง

ส่วนที่สาม 30 เปอร์เซ็นต์ ใช้เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ พืชสวน ไม้ยืนต้น ไม้ผล พืชสมุนไพร และผักสวนครัว สำหรับบริโภคในครัวเรือนและขายได้อีกด้วย เป็นการลดรายจ่าย และเพิ่ม รายได้อีกทางหนึ่ง

ส่วนที่สี่ 10 เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือ ให้กันไว้เป็นบริเวณที่อยู่อาศัย โรงเรือน ยุ้งฉาง โรงเก็บ เครื่องมือ รวมทั้งไว้เป็นพื้นที่ปลูกพืชสวนครัวและเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคใน

จากการศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ พบว่าทฤษฎีใหม่เป็น แนวทางหรือหลักในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินให้เกิดประโยชน์ สูงสุด และหลักของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิด ซึ่งมุ่งให้ทุกคนสามารถพึ่งพาตัวเอง ได้ รวมถึงการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นจนเกิดความยั่งยืน ซึ่งการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีนั้น

หากหน่วยต่างๆ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินโครงการ จะทำให้หน่วยสามารถใช้ที่ดินและแหล่งน้ำได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ดำเนินการด้วยความรู้และความมีเหตุผล จะส่งผลให้การดำเนินการได้ผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์การปฏิบัติของหน่วยที่ดำเนินการตามโครงการทหารพันธุ์ดีที่ประสบผลสำเร็จแล้ว หน่วยที่ประสบความสำเร็จนั้นได้รับความร่วมมือกับส่วนราชการ สถานศึกษา เอกชน และส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้บูรณาการด้านงบประมาณและผลิตองค์ความรู้ในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี และได้แนะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรม รวมทั้งแนะนำแนวทางพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ต่างๆ โดยเน้นภูมิสังคมเพื่อให้สามารถรักษาไว้สำหรับแจกจ่ายให้หน่วยงานหรือราษฎร ได้มีเมล็ดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ต่างๆ เพื่อการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับแต่ละพื้นที่ของตน พร้อมทั้งส่งเสริมให้กำลังพลของกองทัพบกและครอบครัวสามารถที่จะผลิตอาหารที่ปลอดภัยสำหรับบริโภค รวมถึงนำไปขาย เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน อีกทั้งยังเป็นศูนย์การเรียนรู้การดำเนินการ ด้านเกษตรกรรม ให้กับราษฎรในพื้นที่ในรูปแบบ Learning by Doing ได้อีกด้วย

แนวทางการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3

การวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา

ในการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา ได้นำทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการกำหนดทางเลือกดังนี้

ทฤษฎีการบริหารแบบ 4 M (ชัยเลิศ พิชิตพรชัย, 2552) มาจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ร่วมกับทฤษฎีทางการบริหาร การผลิต โดยมีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยพื้นฐานของการจัดองค์ประกอบอยู่ 4 ประการ ได้แก่ บุคลากร (Man), งบประมาณ (Money), วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management)

จากการวิเคราะห์ การดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 โดยใช้
ทฤษฎีการบริหารแบบ 4 M สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมภายในองค์กร

4M	Strengths	Weakness
1. Man		
กำลังพล	- มีกำลังพลเพียงพอ - กำลังพลที่ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	- กำลังพลขาดองค์ความรู้ในการดำเนินงาน
2. Money		
งบประมาณ	-	- มีงบประมาณจำกัดในการดำเนินโครงการ
3. Materials		
วัสดุ, อุปกรณ์	- มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และมีน้ำตลอดปี - มีพื้นที่เพียงพอรองรับในการดำเนินโครงการ	- ดินมีคุณภาพปานกลาง - ขาดแคลนเครื่องมือและเครื่องจักรในการปฏิบัติงาน
4. Management		
การจัดการ	- มีระบบ การควบคุม และ กำกับดูแลที่ชัดเจน - หน่วยที่ดำเนินโครงการมีที่ตั้งของทุกหน่วยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน	- หน่วยมีภารกิจมากจนบางครั้งจะต้องในกำลังพลและเครื่องมือไปปฏิบัติภารกิจอื่นที่มีความเร่งด่วนกว่า

แนวคิดของ SWOT Analysis

SWOT ก็คือการวิเคราะห์จากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (situation analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) เพื่อให้รู้ตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เรา) (รู้เขาชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) อุปสรรค(Threats) การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้

เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ขององค์กรระดับองค์กรที่เหมาะสมต่อไป (อัลเบิร์ต ฮัมฟรี, 2555)

การวิเคราะห์สภาพองค์การ (SWOT Analysis) ของ กองพลทหารม้าที่ 3 จากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมในการดำเนินการของกองพลทหารม้าที่ 3 ในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Threats) แล้วสรุปดังนี้

จุดแข็ง (Strengths) กองพลทหารม้าที่ 3 มีที่ตั้งและพื้นที่ที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี ซึ่งพื้นที่ดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีมีขนาดเหมาะสม ทั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน, มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่มีน้ำเพียงพอตลอดทั้งปี, มีกำลังพลเพียงพอในการปฏิบัติงานในโครงการและหน่วยขึ้นตรงที่รับผิดชอบดำเนินโครงการมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน

จุดอ่อน (Weaknesses) สภาพดินมีคุณภาพปานกลาง, มีเครื่องจักร และเครื่องมือด้านการเกษตรมีจำนวนน้อยมาก ทำให้การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 เป็นไปด้วยความล่าช้า, มีงบประมาณจำกัดในการดำเนินการ และบางครั้งไม่สามารถใช้งบประมาณดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีได้โดยตรงเนื่องจากไม่ได้จัดทำแผนงานรองรับ จึงทำให้เป็นข้อจำกัดในการใช้งบประมาณ, ขาดองค์ความรู้ทางวิชาการและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการ ทำให้การดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีในห้วงที่ผ่านมา ยังได้ผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

โอกาส (Opportunities) กองทัพบกได้อนุมัติหลักการให้กองพลทหารม้าที่ 3 ดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี, มีหน่วยงาน ทั้งส่วนราชการ สถานศึกษา และเอกชนให้การสนับสนุน ทั้งงบประมาณ, องค์ความรู้, เครื่องจักรและเครื่องมือ และอื่นๆ ในการดำเนินโครงการ

อุปสรรค (Threats) สภาพภูมิอากาศในหน้าแล้งอาจทำให้ขาดแคลนน้ำ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี, งบประมาณในการเริ่มดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีค่อนข้างสูง

การวิเคราะห์ทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหา

สำหรับการกำหนดแนวทางในการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดีของ กองพลทหารม้าที่ 3 ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT Analysis) เพื่อนำไปสร้างความสัมพันธ์แบบแมทริกซ์ (TOWS Matrix) เพื่อมากำหนดแนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีของ กองพลทหารม้าที่ 3 จากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของกองพลทหารม้าที่ 3 ในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Threats) และจากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา มาทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis สามารถนำข้อมูลมาประมวล เพื่อพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหา ได้ 4 ทางเลือก (Strategic options) โดยใช้แนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารด้วยหลัก TOWS Matrix โดยแสดงผลลัพธ์ ดังตารางนี้

ตารางที่ 2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบแมทริกซ์ (TOWS Matrix)

	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
โอกาส (Opportunities)	(SO) การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีโดยเป็นศูนย์ผลิตพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ โดยบูรณาการ งบประมาณ องค์ความรู้ เครื่องจักรและเครื่องมือ จากส่วนราชการ สถานศึกษา และภาคเอกชน	(WO) การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี มุ่งเน้นการปรับสภาพดินให้มี ความอุดมสมบูรณ์เฉพาะการปลูกพืช และผลิตเมล็ดพันธุ์ เพื่อเป็นศูนย์ผลิต เมล็ดพันธุ์พืช
อุปสรรค (Threats)	(ST) การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี มุ่งเน้นการบริหารจัดการน้ำให้มีน้ำ เพียงพอใช้ในโครงการตลอดทั้งปี ดำเนินการเฉพาะเพื่อเป็นศูนย์เพาะพันธุ์ปลาชนิดต่างๆ	(WT) การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี ภายใต้อัตนวิสัยความสามารถอันจำกัด โดยทรัพยากรที่มีอยู่ของหน่วยโดย ดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป เรียนรู้ และสร้างสมประสบการณ์

เมื่อนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์แมทริกซ์ อุปสรรค – โอกาส – จุดอ่อน – จุดแข็ง (TOWS Matrix) ซึ่งเป็นแมทริกซ์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ทำให้ทราบว่า การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 มีแนวทางที่สามารถดำเนินการได้ดังนี้

แนวทางเชิงรุก (S,O) โดยใช้จุดแข็งสร้างโอกาส แนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ที่ควรนำมาใช้คือ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ให้เป็นทั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ โดยบูรณาการ งบประมาณ องค์กรความรู้ เครื่องจักรและเครื่องมือ จากส่วนราชการ สถานศึกษา และภาคเอกชน ในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี

แนวทางเชิงป้องกัน (S,T) โดยใช้จุดแข็ง หลีกเลี่ยงอุปสรรค แนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ที่ควรดำเนินการคือ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 เน้นการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี โดยดำเนินการเฉพาะเพื่อเป็นศูนย์เพาะพันธุ์ปลาชนิดต่างๆ

แนวทางเชิงแก้ไข (W,O) ใช้โอกาสที่มีเพื่อเอาชนะจุดอ่อน แนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ที่ควรดำเนินการคือ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 โดยเน้นมุ่งเน้นการปรับสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และมีความเหมาะสมในการปลูกพืชให้ได้ผลผลิตตามความต้องการ เพื่อให้การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ดำเนินการเฉพาะการปลูกพืชและผลิตเมล็ดพันธุ์ เพื่อเป็นศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชต่างๆ

แนวทางเชิงรับ (W,T) เป็นการลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค แนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ที่ควรนำมาใช้คือ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ภายใต้ขีดความสามารถและทรัพยากรอันจำกัดของหน่วย ทั้งในด้านการปรับปรุงดิน, การบริหารจัดการน้ำ, การปลูกพืชและปศุสัตว์

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ให้ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผลการเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติ พบว่าแนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ที่ควรนำมาใช้คือ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ให้เป็นทั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ โดยบูรณาการ งบประมาณ องค์ความรู้ เครื่องจักรและเครื่องมือ จากส่วนราชการ สถานศึกษา และภาคเอกชน ในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรยากจนตามวัตถุประสงค์ของโครงการโดยมีแนวทางดำเนินดังนี้

แต่งตั้งคณะทำงานโครงการ “ทหารพันธุ์ดี” ภายใน กองพลทหารม้าที่ 3 เพื่อการวางแผน อำนวยการ กำกับดูแล ขับเคลื่อน และติดตามโครงการฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด, จัดทำแปลงฝึกฝีมือผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพระราชทาน, จัดทำพื้นที่ทดสอบเมล็ดพันธุ์ผัก และแปลงสาธิตการปลูกผักปลอดภัย, ดำเนินโครงการผลิตกิ่งพันธุ์ไม้ผลพระราชทาน, การเพาะเลี้ยงปลาสายพันธุ์ต่างๆ, จัดทำปศุสัตว์ในพื้นที่ ประกอบด้วย การเลี้ยงเป็ดและการเลี้ยงไก่, การเพิ่มพูนความรู้และทักษะ การดำเนินการให้กำลังพลในโครงการและนำกำลังพลเข้าศึกษาดูงานหน่วยที่ดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีประสบผลสำเร็จแล้ว, นำกำลังพลเข้ารับการฝึกอบรมด้านเกษตรกรรมและด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก ณ ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ, ประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการ เพื่อขอรับคำแนะนำแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่ให้มีความเหมาะสม มีความพร้อม ตลอดจนเพื่อขอรับการสนับสนุนในการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่, ประสานพัฒนาที่ดินจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอตรวจสอบวิเคราะห์ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงคุณภาพดิน, ประสาน ปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น เพื่อขอรับความรู้ และแนวทางการดูแลเป็ดและไก่ ให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ, ขอรับการสนับสนุนกล้าพันธุ์ไม้ยืนต้น จากสถานีเพาะชำกล้าไม้ จังหวัดขอนแก่น, ขอรับการสนับสนุนการดำเนินการจากภาคเอกชนในพื้นที่ เช่น กากน้ำตาล, ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จาก สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ (กปร.), จัดตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” และจัดหาอุปกรณ์ และเครื่องจักรภายในศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชพระราชทานฯ เช่น เครื่องคัดแยกเมล็ดพันธุ์ เครื่องบรรจุเมล็ดพันธุ์ และการจัดสร้างศูนย์เพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดพระราชทานฯ การขยายผลการดำเนินโครงการฯ ให้กับทหารกองประจำการ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมในโครงการ “ทหารพันธุ์ดี” ให้กับ ทหารกองประจำการที่มีกำหนดปลดประจำการของหน่วยขึ้นตรง เพื่อนำองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมไปใช้ ยังพื้นที่ของตนเองภายหลังกจากปลดประจำการ อาทิ การทำปุ๋ยอินทรีย์สูตรพระราชทาน การปลูกพืชผักปลอดภัยภายใต้มาตรฐาน GAP การผลิตเมล็ดพันธุ์ ฯลฯ

เหตุผลในการเลือกหนทางปฏิบัติ

เหตุผลในการเลือกหนทางปฏิบัติ เริ่มจากการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของกองพลทหารม้าที่ 3 ด้วยการวิเคราะห์ทฤษฎีการบริหารแบบ 4 M และการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT) โดยให้ความสำคัญในแต่ละประเด็นของจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) แล้วนำประเด็นของแต่ละส่วน มาทำการวิเคราะห์ด้วย TOWS Matrix โดยใช้จุดแข็งของกองพลทหารม้าที่ 3 ในการสร้างโอกาส และมีหน่วยงาน ทั้งส่วนราชการ สถานศึกษา และเอกชนให้การสนับสนุน ทั้งงบประมาณ, องค์ความรู้, เครื่องจักรและเครื่องมือ และอื่นๆ ในการดำเนินโครงการ ผลการวิเคราะห์พบว่าแนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ที่ควรดำเนินการคือ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ให้เป็นทั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ ซึ่งเป็นหนทางปฏิบัติหนึ่ง ในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 และผู้วิจัยจึงได้นำหนทางปฏิบัติดังกล่าวไป เปรียบเทียบกับอีกสามหนทางปฏิบัติ คือ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 เน้นการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี โดยดำเนินการเฉพาะเพื่อเป็นศูนย์เพาะพันธุ์ปลาชนิดต่างๆ, การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 โดยเน้นมุ่งเน้นการปรับสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และมีความเหมาะสมในการปลูกพืชให้ได้ผลผลิตตามความต้องการ เพื่อให้การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ดำเนินการเฉพาะการปลูกพืชและผลิตเมล็ดพันธุ์ เพื่อเป็นศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชต่างๆ, การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ภายใต้อัตนวิสัยและความสามารถและทรัพยากรอัน

จำกัดของหน่วย ทั้งในด้านการปรับปรุงดิน, การบริหารจัดการน้ำ, การปลูกพืชและปศุสัตว์ ดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป สะสมความรู้และประสบการณ์ และได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเหมาะสมที่สุดคือแนวทางที่ในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ให้เป็นทั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรยากจนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลสนับสนุนในการนำแนวทางดังกล่าวไป จากหน่วยทหารที่ดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีแล้วประสบผลสำเร็จ

ข้อมูลสนับสนุนจากหน่วยทหารที่ดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีแล้วประสบผลสำเร็จ

โครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารราบที่ 9 ได้ใช้ทรัพยากรของหน่วยและได้ดำเนินการบูรณาการ ประสานการปฏิบัติ กับส่วนราชการ และเอกชน ตลอดจนขอรับการสนับสนุนงบประมาณ, บุคลากร เครื่องมือและเครื่องจักร มาร่วมกันในการดำเนินการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารราบที่ 9 จนประสบผลสำเร็จในการดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ ไว้สำหรับนำไปแจกจ่ายให้แก่โครงการทหารพันธุ์ดี และเกษตรกรผู้ยากจน

โครงการทหารพันธุ์ดี กองบัญชาการช่วยรบที่ 3 ประสบผล สำเร็จในการดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์และพันธุ์สัตว์ต่างๆ ไว้สำหรับนำไปแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรผู้ยากจน และประสบผลสำเร็จในการสร้างองค์ความรู้การทำเกษตรแบบผสมผสานซึ่งนับว่าเป็นแนวคิดที่มาจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

การโครงการทหารพันธุ์ดี ของหน่วยกองพลทหารราบที่ 9 และกองบัญชาการช่วยรบที่ 3 นั้น ได้ดำเนินการตามโครงการทหารพันธุ์ดีประสบผลสำเร็จ โดยหน่วยได้รับความร่วมมือกับส่วนราชการ สถานศึกษา เอกชน และส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้บูรณาการด้านงบประมาณและผลิตองค์ความรู้ในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี

บทที่ 4

บทสรุป

เอกสารการวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยมีความประสงค์สำคัญที่จะนำเสนอ โครงการทหารพันธุ์ดี ที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิชัยพัฒนา โดยศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ จังหวัดเชียงราย ร่วมมือกับหน่วยทหารของกองทัพบก ช่วยกันดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ กองพลทหารม้าที่ 3 ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการแล้วแต่ยังไม่ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ผู้วิจัยในฐานะกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน กองพลทหารม้าที่ 3 จึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้ได้แนวทางการโครงการทหารพันธุ์ดีของ กองพลทหารม้าที่ 3 โดยเฉพาะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วางกรอบในการวิจัยครั้งนี้ไว้ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ข้อด้วยกันคือ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 2) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยทหาร ที่ดำเนินการแล้วประสบผลสำเร็จ และ 3) เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ให้ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการดำเนินการวิจัยสามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์ข้างต้นได้คือ 1) การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีของ กองพลทหารม้าที่ 3 พบว่ายังขาดการบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวทางทฤษฎีใหม่ ดินมีคุณภาพปานกลาง ขาดการบริหารจัดการแหล่งน้ำ ขาดเครื่องมือเครื่องจักร ขาดงบประมาณ และขาดองค์ความรู้ในการดำเนินโครงการ 2) การศึกษาแนวทางการดำเนินการตามโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยที่ดำเนินการแล้วประสบผลสำเร็จ เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการปฏิบัติของหน่วยที่ดำเนินการตามโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยที่ดำเนินการแล้วประสบผลสำเร็จ พบว่าการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีนั้น ดำเนินได้ใช้ขีดความสามารถของหน่วยนั้นๆ และได้บูรณาการด้านงบประมาณ องค์ความรู้ เครื่องจักรและเครื่องมือ จากส่วนราชการ สถานศึกษา และภาคเอกชน ทุกๆ ส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาเพิ่มขีดความสามารถของหน่วย จนประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ และ 3) แนวทางในการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดีของกองพลทหารม้าที่ 3 เมื่อผู้วิจัย

ได้ทำการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ด้วยการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลแล้ว พบว่าแนวทางการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 ที่ควรนำมาใช้คือ การดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 โดยบูรณาการ งบประมาณ องค์ความรู้ เครื่องจักรและเครื่องมือ จากส่วนราชการ สถานศึกษา และภาคเอกชน ในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 เพื่อให้เป็นทั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรยากจนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากผลการวิจัยทำให้ได้แนวทางในการดำเนินการ โครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 เพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ 3 มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินการในอย่างสม่ำเสมอ ประสานการดำเนินงานกับทุกๆ ส่วนและทุกๆ ด้านที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และควรสร้างกลไกสำหรับการศึกษา จัดการความรู้ และการจัดการข้อมูลในโครงการทหารพันธุ์ดีอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้สำหรับพัฒนาการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีและพัฒนากำลังพลตลอดจนใช้เป็นแนวทางการฝึกอบรมและพัฒนา ให้กับหน่วยทหาร, ส่วนราชการอื่นๆ และประชาชนทั่วไป ที่มีความสนใจในการดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ นอกจากกองพลทหารม้าที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยนี้ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วย หน่วยอื่นๆ ของกองทัพบกซึ่งกำลังดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีอยู่นั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของหน่วย ซึ่งจะยังผลให้การดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยนั้นๆ ได้ผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วยต่างๆ ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในการวิจัยโครงการทหารพันธุ์ดีครั้งต่อไป ควรเพิ่มเติมการศึกษาวิจัยเรื่องการตลาดของการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี เพื่อจะได้วางแผนในการดำเนินการต่อผลผลิตและมึงงบประมาณหมุนเวียนในการโครงการทหารพันธุ์ดีให้ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการพลเรือนทหารบก. (2562, 19 พฤศจิกายน). *หนังสือที่ กท 0405/3965 เรื่อง อนุมัติหลักการโครงการทหารพันธุ์ดี.*

กองทัพบก. (2563). *แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) กองทัพบก.* สืบค้นจาก <https://oac.rta.mi.th/data/2020/01/2002060359785129597851---3--..-2563-2565-.pdf>

กองทัพภาคที่ 1. (2562). *พล.ร.9 ดำเนินโครงการ “ทหารพันธุ์ดี” จ.กาญจนบุรี.* สืบค้นจาก https://rta.mi.th/rta_website_v2/index.php

กองพลทหารม้าที่ 3. (2563, 21 ธันวาคม). *รายงานการดำเนินการโครงการทหารพันธุ์ดี.*
ชัยเลิศ พิชิตพรชัย. (2552). *การบริหารแบบ 4M.* สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/questions/866>

ผดุงเกียรติ โปรงจิตต์. (2549). *การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในหน่วยทหาร กรณีค่ายเปรมติณสูลานนท์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น.*

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง พ.ศ. 2561 – 2580. (2562, 11 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่มที่ 136 ตอนที่ 46 ก .

มติชนออนไลน์. (2564, 1 มกราคม). *ทบ.สืบสานพระราชปณิธานนำผลผลิตทหารพันธุ์ดีช่วยเหลือประชาชนตลอดปี 63.* สืบค้นจาก http://www.matichon.co.th/politics/news_2509496/

มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559). *โครงการทหารพันธุ์ดี.* สืบค้นจาก <https://www.chaipat.or.th/news-all/news-hrh-princess-maha-chakri-sirindhorn-the-royal-siam-very/8394-2017-07-02-02-32-55.html/>

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (2561, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่มที่ 35 ตอนที่ 82 ก .

- ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ มูลนิธิชัยพัฒนา. (2552). *โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์พระราชทาน*. สืบค้นจาก: <http://www.princechak.com/>
- ศูนย์พันธุ์วิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (จีเอ็มโอ) และความปลอดภัยทางชีวภาพ*. สืบค้นจาก Facts about GMO-Public communication on genetically modified organisms.pdf (biotec.or.th)
- ส่วนการวิจัยและพัฒนาและวิชาการบริหาร วิทยาลัยการทัพบก. (ม.ป.ป.). *กระบวนการคิดเชิงยุทธศาสตร์*. สืบค้นจาก :<https://www.awc.ac.th/pubbook/box/20.pdf>
- สำนักเลขานุการกองทัพบก. (2563). *นโยบายการปฏิบัติงานของ พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผู้บัญชาการทหารบก*.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*.
- สำนักงานประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง. (2562). *โครงการเดินตามรอยพ่อ กองบัญชาการช่วยรบที่ 3 ค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ โดยได้ติดตามการ ดำเนินการโครงการจำนวน 5 โครงการ*. สืบค้นจาก <http://www.xn--o3cgb6a7a.com/project/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2550). *60 ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาชนผู้ ทฤษฎีใหม่ ชีวิตที่พอเพียง*.
- อัลเบิร์ต ฮัมฟรี. (2555, 4 ตุลาคม). *SWOT Analysis ด้าน Planning*. สืบค้นจาก <http://promruca-dba04.blogspot.com/2012/10/swot-analysis-swot-swot-humphrey-swot-2.htm>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก กันตภณ จันทะนันท์
วัน เดือน ปีเกิด	21 ธันวาคม 2516
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2541	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ โรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2550	หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 86 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ. 2555	หลักสูตรนายทหารปลัดบัญชีระดับบริหาร โรงเรียนการเงิน ทหารบก รุ่นที่ 19
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2551 - 2552	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายยุทธการ กองพลทหารม้าที่ 1
พ.ศ. 2552 - 2553	รองผู้บังคับกองพันม้าที่ 18
พ.ศ. 2553 - 2554	รองหัวหน้ากองส่งกำลังบำรุง มณฑลทหารบกที่ 23
พ.ศ. 2554 - 2559	หัวหน้าฝ่ายส่งกำลังบำรุง กองพลทหารม้าที่ 3
พ.ศ. 2559 - 2561	ผู้บังคับกองพันม้าที่ 14 กรมทหารม้าที่ 7
พ.ศ. 2561 - 2562	หัวหน้ากองส่งกำลังบำรุง มณฑลทหารบกที่ 28
พ.ศ. 2562 - 2563	หัวหน้ากองยุทธการ มณฑลทหารบกที่ 28
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ. 2563 - 2564	รองเสนาธิการกองพลทหารม้าที่ 3

